Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Asesiad Anghenion Fferyllol

Ebrill 2021

This document is available in Welsh/
Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg

GIG CYMRU NHS WALES
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan University Health Board
Dyfodol Clinigol Clinical Futures

Cynnwys Tudalen

Pharmaceutical needs assessment 3

Gwasanaethau fferyllol 5

Ynglŷn â fferyllfeydd a meddygfeydd teulu fferyllol yng Ngwent 8

Ynglŷn â Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan 10

Blaenoriaethau iechyd a lles 11

Ymgysylltu â chleifion –Yr hyn a ddywedodd pobl 13

Yr hyn y credwn sydd ei angen arnom yn y dyfodol 15

Holiadur 16

Asesiad o anghenion fferyllol

- Bob pum mlynedd mae'n rhaid i ni edrych ar wasanaethau fferyllol a rhoi presgripsiynau yn ein hardal.

- Asesiad o anghenion fferyllol yw’r enw ar hyn.

Rydym yn ystyried y canlynol:

- Pa wasanaethau fferyllol sydd gennym a ble y maen nhw;

- Pa wasanaethau fferyllol y gallai fod eu hangen arnom yn y dyfodol i fodloni anghenion iechyd y boblogaeth leol; a

- Pha fferyllfeydd neu feddygfeydd fferyllol newydd sydd eu hangen arnom.

Beth ‘dych chi’n ei feddwl?

- Rydym am wybod eich barn am y cynlluniau hyn.

- Darllenwch drwy'r ddogfen hon ac yna rhowch eich barn i ni drwy ateb y cwestiynau ar dudalen 19.

- Mae angen i ni wybod eich atebion erbyn dydd Sadwrn 31 Gorffennaf 2021.

Gwasanaethau fferyllol

Mae'r rhain yn wasanaethau rydych chi'n eu defnyddio mewn fferyllfa neu weithiau yn eich meddygfa os ydych chi'n byw yn Sir Fynwy.

Dyma’r gwasanaethau y mae eich fferyllfa leol yn eu darparu:

- Rhoi meddyginiaethau i chi y mae eich meddyg yn credu y mae eu hangen arnoch.

- Gwerthu meddyginiaethau i chi.

- Rhoi cyngor i chi ar sut i gadw'n iach

- Cael gwared ar hen feddyginiaethau.

- Eich helpu i fynd i'r gwasanaeth iechyd sy’n iawn i chi.

- Eich helpu gyda chyngor a meddyginiaethau i ddelio â salwch cyffredin, nid salwch difrifol iawn, fel peswch, annwyd, clustiau tost a bola tost.

Mae rhai fferyllfeydd hefyd yn darparu gwasanaethau eraill i bobl:

- Help gyda dulliau atal cenhedlu brys.

- Helpu pobl sy'n gaeth i gyffuriau.

- Eich helpu i roi’r gorau i ysmygu

- Rhoi pigiad ffliw i chi.

- Rhoi cyngor am ddim i chi ar afiechydon cyffredin ynghyd â thriniaeth ar eu cyfer.

- Siarad â chi am yr holl feddyginiaethau rydych chi'n eu cymryd ac ateb unrhyw gwestiynau sydd gennych amdanyn nhw neu pam mae'n rhaid i chi eu cymryd.

Gwasanaethau meddygon

- Os ydych yn byw yn Sir Fynwy efallai y cewch eich meddyginiaethau o’ch meddygfa ac nid o fferyllfa.

- Rydym yn edrych ar y gwasanaeth hwn hefyd.

Fferyllfeydd a Meddygfeydd Teulu Fferyllol yng Ngwent

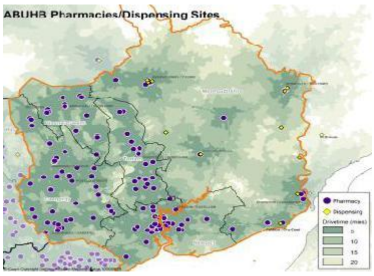

- Mae 131 o fferyllfeydd yng Ngwent a 13 o feddygfeydd sy'n rhoi meddyginiaethau i rai o'u cleifion.

Fferyllfeydd yng Ngwent:

- Rhaid i fferyllfeydd fod ar agor am 40 awr bob wythnos. Weithiau maen nhw ar agor am fwy o amser.
- Gallwch fynd iddynt yn ystod yr wythnos.
- Gallwch hefyd fynd i rai fferyllfeydd ar fore Sadwrn
- Mae rhai fferyllfeydd ar agor drwy'r dydd ar ddydd Sadwrn a dydd Sul.

- Os ydych am wybod pryd mae fferyllfa ar agor gallwch gael gwybod ar ein gwefan: https://bipab.gig.cymru/

- Os ydych yn byw yn Sir Fynwy ac yn cael eich meddyginiaeth gan eich meddyg, dim ond yn ystod yr wythnos y gallwch fynd i’r feddygfa.

- Mae fferyllfeydd yn rhoi llawer o feddyginiaethau i bobl. Y llynedd, rhoesant dros 16 miliwn o feddyginiaethau i bobl.

- Mae gan bob un o'r fferyllfeydd ystafell lle gallwch siarad â'r fferyllydd yn breifat.

- Gall y rhan fwyaf o bobl yrru neu gerdded i fferyllfa o fewn 20 munud.

- Ond os ydych yn byw yng nghefn gwlad efallai y bydd yn cymryd mwy nag 20 munud i chi.

- Bydd 105 o fferyllfeydd yn dod â'ch meddyginiaethau i'ch cartref.

Ynglŷn â Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

- Rydym yn gwasanaethu Cyngor Blaenau Gwent, Cyngor Caerffili, Cyngor Sir Fynwy, Cyngor Casnewydd a Chyngor Torfaen ac rydym yn sicrhau, os ydych yn sâl, y gallwch weld rhywun i'ch helpu i wella. Gallai hyn fod yn feddyg, yn fferyllydd, yn ddeintydd neu’n rhywun yn yr ysbyty.

- Mae tua 595,000 o bobl yn byw yn ein hardal

- Mae tua un o bob pump o bobl dros 64 oed.

- Mae bron pawb sy'n byw yn ein hardal yn wyn ac yn Brydeinig. Dim ond nifer fach iawn sy'n dweud nad ydyn nhw'n wyn.

- Ar gyfartaledd rydym yn disgwyl i ddynion fyw nes y byddant yn 78 oed a menywod yn 82 oed.

- Mae bron pawb yn ein hardal yn siarad Cymraeg.

- Mae gan un o bob saith o bobl sgiliau yn y Gymraeg.

Ffyrdd o Fyw

- Mae tua un o bob pump o bobl yn ysmygu.

- Mae tua un o bob pum oedolyn yn yfed mwy nag y dylent bob wythnos.

- Mae tua un o bob dau oedolyn dros bwysau neu'n ordew. Mae hyn lawer gwaeth na chyfartaledd Cymru.

- Mae un o bob pedwar o bobl yn profi problemau neu salwch iechyd meddwl ar ryw adeg yn eu bywyd.

Salwch

- Mae nifer y bobl sydd â diabetes tua'r un faint â chyfartaledd Cymru.

- Mae pobl yn ein hardal yn marw o broblemau gyda’r galon, canser neu broblemau gyda’r ysgyfaint.

Yr hyn y mae pobl wedi'i ddweud wrthym am ein fferyllfeydd?

Gofynnom i bobl am eu barn am ein fferyllfeydd. Dywedon nhw wrthym:

- Mae'r rhan fwyaf o bobl yn defnyddio fferyllfa

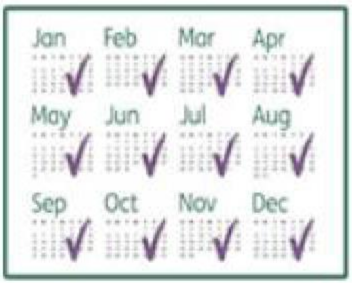

- Mae'r rhan fwyaf o bobl yn ymweld â fferyllfa unwaith y mis.

- Mae'r rhan fwyaf o bobl yn mynd i fferyllfa i gasglu eu meddyginiaethau, neu i'w casglu ar ran rhywun arall.

- Mae pobl hefyd yn mynd i fferyllfa i brynu meddyginiaethau neu i ofyn am gyngor.

- Roedd y rhan fwyaf o bobl yn teimlo eu bod yn gallu siarad â'u fferyllydd yn breifat.

- Mae'r rhan fwyaf o bobl yn defnyddio'r un fferyllfa am ei bod yn agos at eu cartref neu at eu meddygfa.

- Mae'r rhan fwyaf o bobl yn defnyddio car i gyrraedd fferyllfa.

- Dywedodd y bobl hynny sy’n ei chael yn anodd cyrraedd fferyllfa mai diffyg mannau parcio yw’r rheswm dros hynny.

- Mae'r rhan fwyaf o bobl yn gwybod am y gwasanaethau eraill y mae fferyllfeydd yn eu cynnig, fel brechiadau rhag y ffliw.

Yr hyn rydyn ni'n meddwl sydd ei angen arnom

Hoffem i fwy o fferyllfeydd helpu pobl:

- sydd am roi'r gorau i ysmygu,

- sydd eisiau dulliau atal cenhedlu brys, ac

- sydd am gael pigiad ffliw.

- Hoffem gael fferyllfeydd newydd lle bydd llawer o dai newydd yn cael eu hadeiladu yng Nghasnewydd a Mamheilad ger Pont-y-pŵl.

Beth 'dych chi'n ei feddwl?

C1. Ydy'r rheswm dros gynnal yr asesiad o anghenion fferyllol wedi'i esbonio?

Ticiwch un blwch:

Ydy ☐ Nac ydy ☐ Ddim yn gwybod ☐

C2. Ydych chi'n credu bod yr adroddiad yn iawn ynghylch y gwasanaethau fferyllol yn eich ardal chi?

Ticiwch un blwch:

Ydw ☐ Nac ydw ☐ Ddim yn gwybod ☐

Os nad ydych, pa wasanaethau yr hoffech eu cael?

C3. Ydych chi’n credu bod yr adroddiad yn iawn ynghylch y gwasanaethau fferyllol sydd gennym ar hyn o bryd?

Ticiwch un blwch:

Ydw

Nac ydw

Ddim yn gwybod

Os nad ydych, nodwch y gwasanaethau:

C4. Ydych chi’n credu bod yr adroddiad yn iawn ynghylch y gwasanaethau fferyllol y mae angen eu hangen yn y dyfodol?

Ticiwch un blwch:

Ydw

Nac ydw

Ddim yn gwybod

Os nad ydych, nodwch pam:

C5. Ydych chi'n credu bod yr adroddiad yn adlewyrchu anghenion iechyd poblogaeth eich ardal?

Ticiwch flwch:

Ydw

Nac ydw

Ddim yn gwybod

Os nad ydych, nodwch pam a pha ardal y mae eich sylw yn cyfeirio ati:

Amdanoch chi

C6. Ydych chi'n ateb y cwestiynau hyn fel......

Ticiwch un blwch

Aelod o'r cyhoedd?

Gofalwr?

Fferyllydd?

Meddyg Teulu?

Gweithiwr iechyd proffesiynol?

Cynghorydd?

Gweithiwr y Cyngor?

Gweithiwr o sefydliad arall?

Nodwch enw'r sefydliad:

Adran Monitro Cydraddoldeb

Dim ond os ydych yn aelod o'r cyhoedd neu'n glaf y dylech gwblhau'r adran hon.

Peidiwch â chwblhau'r adran hon os ydych yn ymateb ar ran fferyllfa gymunedol, contractwr dosbarthu cyfarpar, meddygfa neu feddygfa fferyllol neu unrhyw sefydliad arall.

Er mwyn monitro effeithiolrwydd ein Polisi a'n harferion Cydraddoldeb, a sicrhau bod ein gwasanaethau'n cael eu darparu mewn ffordd sy'n deg i bawb ac yn rhydd o ragfarn, byddem yn gwerthfawrogi eich cydweithrediad wrth roi, ar sail gwbl wirfoddol, y wybodaeth y gofynnir amdani isod. Mae'r wybodaeth yn gyfrinachol ac yn ddienw, a chaiff ei defnyddio at ddibenion monitro ystadegol yn unig ac i wella ein gwasanaethau. Caiff ei wahanu oddi wrth unrhyw ohebiaeth a dderbynnir gennych a chaiff ei dinistrio'n ddiogel ar ôl i ni gasglu'r wybodaeth.

C7. Beth yw eich dewis iaith?

Ticiwch un blwch:

Cymraeg ☐

Saesneg ☐

Mae’n well gennyf be idio â dweud

Arall:

Os arall,
nodwch:_________________

C8. Faint yw eich oedran?

Ticiwch un blwch:

0-15 oed

16-24 oed

25-34 oed

35-44 oed

45-54 oed

55-64 oed

65-74 oed

75 oed a hŷn

C9. Ydych chi’n....

Ticiwch un blwch:

Wryw

Benyw

Arall

Mae’n well gennyf beidio â dweud

C10. Beth yw eich grŵp ethnig?

Ticiwch un blwch:

Gwyn:

Prydeinig

Seisnig

Cymreig

Gogledd Iwerddon

Albanaidd

Sipsi neu Deithiwr Gwyddelig

Arall

Cymysg/Prydeinig Cymysg:

Gwyn a Du Caribïaidd

Gwyn a Du Affricanaidd

Gwyn ac Asiaidd

Unrhyw gefndir cymysg arall

Asiaidd/Asiaidd Prydeinig:

Indiaidd

Bangladesh aidd

Pacistanaid d

Tsieineaidd

Asiaidd arall

Du/Du Prydeinig:

Caribïaidd

Affrica naidd

Unrhyw gefndir Du arall

Unrhyw Grŵp Ethnig arall:

Arabaidd

Mae’n well gennyf beidio â dweud

Arall (nodwch os dymunwch)

____

C11. Ydych chi’n…

Ticiwch un blwch:

Heterorywiol - yn cael eich denu at bobl o ryw gwahanol i chi

Deurywiol - yn cael eich denu at ddynion a menywod

Menyw Hoyw neu Lesbiad - menywod sy’n cael eu denu at fenywod

Dyn Hoyw - dynion sy'n cael eu denu at ddynion

Arall (nodwch os dymunwch)

____

Mae’n well gennyf beidio â dweud

C12. Ydych chi….

Ticiwch un blwch:

Ydych chi’n briod neu
mewn partneriaeth sifil o’r un rhyw?

Sengl

Arall

Mae’n well gennyf beidio â dweud

C13. Beth yw eich crefydd neu gred?

Ticiwch un blwch:

Cristion | Dim crefydd
Bwdhaidd | Mwslim
Iddew | Hindŵ
Sîc | Anffyddiwr
Arall | Mae’n well gennyf beidio â dweud

Os arall, nodwch____________________

C14. Oes anabledd gennych?

Ticiwch un blwch:

Oes

Nac oes

Mae’n well
gennyf beidio â dweud

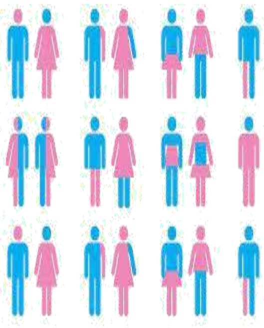

C15. Ydy eich hunaniaeth rhywedd wedi newid o'r hyn a neilltuwyd ar eich genedigaeth?

Ticiwch un blwch:

Ydy ☐ Nac ydy ☐ Mae'n well gennyf beidio â dweud ☐

C16. Ydych chi'n gofalu am rywun sydd â…

Ticiwch un blwch:

Salwch/anabledd corfforol neu feddyliol hirdymor; neu broblemau sy'n gysylltiedig â henaint ☐

Mae'n well gennyf beidio â dweud ☐

Nac ydw ☐

Wrth gyflwyno'r ffurflen hon, rwyf drwy hyn yn cydnabod ac yn rhoi caniatâd penodol i Fwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan a Chwmni Buddiannau Cymunedol Comisiynu Gofal Sylfaenol ddefnyddio fy nata personol, gan gynnwys yr holl ddata cydraddoldeb sensitif (e.e. cyfeiriadedd rhywiol/ailbennu rhywedd) a roddir o’m gwirfodd gennyf at ddibenion monitro ac adrodd yn gyfreithlon er mwyn cydymffurfio â deddfwriaeth cydraddoldeb.

Diolch

Diolch am gwblhau’r arolwg hwn.

Dywelwch y holiadur wedi’i gwblhau erbyn 31 Gorffennaf 2021 i ABB.PharmacyServices@wales.nhs.uk. Os oes angen rhagor o wybodaeth arnoch ffoniwch 01495 241260.